

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE

A R R E S T

Nr. 90.729 van 9 november 2000

A. 62.873/XIII-1674

In zake : **de gemeente Martelange,**

tegen :

het Waals Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering.

DE RAAD VAN STATE, XIIIe KAMER

Gezien het op 20 maart 1995 ingediende verzoekschrift, waarbij de gemeente Martelange de nietigverklaring vordert van het besluit van de Waalse Regering d.d. 10 november 1994 tot wijziging van grenzen van de gewesten waarvoor een plan van aanleg is opgemaakt "voorzover artikel 1 van dat besluit bepaalt dat het gewest Bastenaken uit de volgende gemeenten is samengesteld : Bastenaken, Bertogne, Fauvillers, Gouvy, Houffalize, Martelange, Sainte-Ode, Vaux-sur-Sûre en Vielsalm, en het gewest Zuid-Luxemburg, voortaan Aarlen-Virton genaamd, uit de volgende gemeenten : Aarlen, Attert, Aubange, Chiny, Etalle, Florenville, Habay, Meix-devant-Virton, Messancy, Musson, Rouvroy, Saint-Léger, Tintigny en Virton";

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer NIKIS, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 22 mei 2000 waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memorie van de verwerende partij;

Gelet op de beschikking van 28 september 2000, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 26 oktober 2000;

Gehoord het verslag van de heer HANOTIAU, kamervoorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr. R. BORN, loco Mr. Ph. LEVERT, advocaat, die voor de verzoekende partij verschijnt, en van Mr. M. JOASSART, loco Mr. P. LAMBERT, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer NIKIS, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten aan het geding ten grondslag liggen :

1. Bij een koninklijk besluit van 11 december 1963 wordt de gemeente Martelange ingedeeld bij het plangewest Zuid-Luxemburg.

2. Bij een koninklijk besluit van 27 maart 1979 (Belgisch Staatsblad van 31 augustus 1979) wordt het gewestplan van Zuid-Luxemburg vastgesteld. De gemeente Martelange komt daar nog altijd op voor.

3. Op 29 april 1993 beslist de Waalse Regering om vóór de volledige herziening van de gewestplannen de grenzen van die plannen te corrigeren. Zo legt zij op 12 januari 1994 een ontwerp van besluit tot wijziging van de grenzen van de plangewesten voor aan de gewestelijke commissie voor ruimtelijke ordening (CRAT).

Op 25 januari 1994 brengt de CRAT haar advies uit. Ze stelt voor de gemeente Martelange in te delen bij het gewest Bastenaken en bijgevolg uit het gewest Zuid-Luxemburg te halen, en zo "de gemeenten onder te brengen bij het gewest van het kerngebied waarop ze zijn aangewezen". In haar brief d.d. 28 januari 1994 aan de Minister van Ruimtelijke ordening motiveert de CRAT haar voorstel als volgt : "Om gewesten met een grote dichtheid tot stand te brengen en de gemeenten onder te brengen bij het gewest van het kerngebied waarop ze zijn aangewezen".

Tijdens de zitting van 8 februari 1994, waarop de notulen van de vergadering van 25 januari 1994 worden goedgekeurd, wenst een lid van de CRAT dat de commissie haar advies betreffende het indelen van de gemeente Martelange bij het plangewest Bastenaken motiveert "doordat van het Anlier-bos een natuurlijke grens wordt gemaakt". Op bladzijde 6 van de notulen van de vergadering van de CRAT d.d. 8 februari 1994 staat trouwens dat "het bestuur wenst dat het advies van de afdeling met betrekking tot Martelange gewettigd wordt".

4. Bij het besluit van de Waalse Regering d.d. 10 november 1994 tot wijziging van grenzen van de gewesten waarvoor een plan van aanleg is opgemaakt (Belgisch Staatsblad van 19 januari 1995) wordt de gemeente Martelange ingedeeld bij het gewest Bastenaken. In de aanhef van het besluit staan de volgende overwegingen :

" Overwegende dat voor een coherenter beheer van de ruimtelijke ordening gestreefd moet worden naar een grotere dichtheid van de gewesten waarvoor een plan van aanleg is opgemaakt;

Overwegende dat de grenzen van de gewestplannen, voor een beter beheer van de gemeentelijke ruimtelijke ordening, moeten worden aangepast aan de uit de gemeentefusies voortkomende administratieve gemeentegrenzen".

Het gaat hier om de bestreden handeling.

Anderzijds bepaalt artikel 2 van dat besluit het volgende : "Zolang de Waalse Regering het ontwerp van globale herziening van het gewestplan van aanleg waarin ze is opgenomen niet voorlopig heeft vastgesteld, blijft de gemeente of het overgeplaatste deel ervan onderworpen aan de voorschriften, die op de dag van de overplaatsing, van toepassing zijn op het gewestplan waaraan ze wordt onttrokken".

In zijn nota aan de Regering motiveert de Minister van Ruimtelijke Ordening het bestreden besluit, wat betreft de indeling van de gemeente Martelange bij het plangewest Bastenaken als volgt :

" De volgende beginselen liggen ten grondslag aan de correctie van de grenzen van de gewestplannen zoals in eerste lezing voorgesteld aan de Waalse Regering :

- aanpassing aan de grenzen zoals die gewijzigd zijn als gevolg van de fusies van gemeenten (...).

(...)

Om gewesten met een grote dichtheid tot stand te brengen en de gemeenten onder te brengen bij het gewest van het kerngebied waarop ze zij aangewezen, stelt de CRAT de volgende wijzigingen voor voor de gewesten :

(...)

- Zuid-Luxemburg;
- Bastenaken.

(...)

- De gemeente Martelange die van het gewest Zuid-Luxemburg komt, wordt ingedeeld bij het gewest Bastenaken. Het Anlier-bos vormt aldus een natuurlijke grens voor dat gewest.

(...)

Op te merken valt dat de voorstellen van de CRAT aansluiten bij de beslissing die het Waals Gewest in eerste lezing heeft genomen, in deze zin dat deze voorziet in een grotere dichtheid van de sectoren en sommige gemeenten indeelt bij de stedelijke kern waarmee ze feitelijk verbonden zijn.

(...)

Als gevolg van de wijziging van de grenzen van het gewest, is het mogelijk dat een gedeelte van het grondgebied dat overgeheveld is van een gewestplan dat volledig herzien wordt naar een gewestplan dat niet gelijktijdig volledig herzien wordt, onder de toepassing van strengere bijzondere of aanvullende regels van goede aanleg valt, die aanleiding kunnen geven tot beroepen waarbij schadevergoeding wordt geëist van het Gewest. Artikel 2 van het besluit verhelpt dat probleem door te waarborgen dat op de overgehevelde delen van een grondgebied de voorschriften van het oorspronkelijke gewestplan van toepassing blijven";

Overwegende dat de verwerende partij een exceptie van niet-ontvankelijkheid van het beroep ontleent aan ontstentenis van belang van de verzoekende partij; dat ze opmerkt dat de omstandigheid dat de gemeente Martelange veeleer gericht is op de stad Aarlen dan op Bastenaken geen rechtsgevolgen heeft; dat ze, wat betreft de ontstentenis van herziening van het gewestplan Bastenaken, van oordeel is dat "de verzoekende partij een voorafspiegeling maakt van de toekomst door ervan uit te gaan dat de herziening van het gewestplan (...) Aarlen-Virton gunstig zal zijn voor haar", zodat het door de verzoekende partij aangevoerde belang nog niet verkregen of dadelijk is;

Overwegende dat een gemeente belang heeft bij iedere beslissing die gevolgen heeft voor haar ruimtelijke ordening;

Overwegende dat de bestreden handeling, door de gemeente Martelange onder te brengen bij het plangewest Bastenaken, tot gevolg heeft dat op de verzoekende partij een ander gewestplan van toepassing zal zijn dan het

gewestplan dat krachtens artikel 2 van het bestreden besluit voorlopig nog op haar van toepassing is; dat het besluit van de Waalse Regering van 10 november 1994 tot wijziging van grenzen van de gewesten waarvoor een plan van aanleg is opgemaakt aldus ontegensprekelijk gevolgen heeft voor de ruimtelijke ordening van de gemeente Martelange; dat de verzoekende partij een dadelijk belang heeft bij haar beroep; dat de exceptie niet in aanmerking kan worden genomen;

Overwegende dat de verzoekende partij een enig middel ontleent aan schending van de artikelen 9 en 40 van het Waals Wetboek van ruimtelijke ordening, stedenbouw en patrimonium (WWROSP), aan dwaling omtrent de motieven van de handeling en aan machtsoverschrijding; dat ze aanvoert dat de twee motieven die in aanmerking zijn genomen om te wettigen dat de gemeente Martelange wordt ingedeeld bij het plangewest Bastenaken - namelijk enerzijds het streven naar een grote dichtheid van de gewesten en de opname van de gemeenten in het kernstadgebied waarop ze zijn aangewezen, en anderzijds ervoor zorgen dat het gewest Bastenaken en het gewest Aarlen-Virton door een natuurlijke grens, namelijk het Anlier-bos, worden gescheiden - verkeerd zijn; dat ze, wat het eerste motief betreft, uiteenzet dat ze "op Aarlen is gericht en deel uitmaakt van het concept van het stadsgewest Aarlen ongeacht, of men het nu op basis van enig economisch of sociaal criterium bekijkt, dan wel gezien vanuit het bevoegdheidsgebied van de instellingen, vanuit de plaats waar culturele, recreatieve en sportieve activiteiten plaatsvinden, het gebied waarop de commerciële activiteiten, de gezondheidsdiensten en de onderwijsinstellingen gericht zijn of hoe het beheer van de natuur en de bossen georganiseerd is"; dat ze tevens uiteenzet dat ze "een geografisch en ecologisch geheel uitmaakt met de gemeente Attert aan de rand van de Ardenne en de Lorraine, een gebied waarover zich een natuurpark uitstrekt", en dat die gemeente ingedeeld blijft bij het gewest Zuid-Luxemburg (thans Aarlen-Virton); dat ze aldus wijst op een tegenstrijdigheid in deze opsplitsing;

Overwegende dat de verzoekende partij, wat het tweede motief betreft, uiteenzet dat het Anlier-bos zich uitstrekt over verscheidene gemeenten die tot het plangewest Zuid-luxemburg (thans Aarlen-Virton) behoren, op

de gemeente Léglise na, die tot het gewest Bertrix-Libramont-Neufchâteau behoort, en dat de opname van de gemeente Martelange in het gewest Bastenaken tot gevolg zou hebben dat drie verschillende gewestplannen in plaats van twee van toepassing zijn op het Anlier-bos; dat ze erop wijst dat ze "slechts aan één gemeente van het gewest Bastenaken grenst, namelijk Fauvillers, terwijl ze grenst aan de gemeenten Attert en Habay, waarvoor het gewestplan van Zuid-Luxemburg geldt";

Overwegende dat de verwerende partij aanvoert dat het enig middel kritiek is op de uitoefening van de beoordelingsbevoegdheid door de administratieve overheid en "eigenlijk hierop neerkomt dat de Raad van State verzocht wordt de opportuniteit en niet de wettigheid na te gaan, of nog zijn beoordeling van de feiten in de plaats te stellen van die van de bevoegde overheid", en dat de verzoekende partij niet aangeeft in welk opzicht de motieven onjuist of wettelijk onaanvaardbaar zouden zijn, en in welk opzicht de artikelen 9 en 40 van het WWROSP geschonden zouden zijn; dat daarenboven de verwijzing in de nota aan de Regering naar de natuurlijke grens gevormd door het Anlier-bos, naar haar mening, "geen motief van de bestreden handeling, maar integendeel, een gevolg daarvan is"; dat ze het argument van de verzoekende partij dat deze veeleer gericht is op het gewest Aarlen-Virton dan op dat van Bastenaken, betwist; dat ze wat dat betreft onderstreept dat "de grens tussen Martelange en Fauvillers (gewest Bastenaken) even uitgestrekt zo niet uitgestrekter is dan de grens tussen Martelange en respectievelijk Habay en Attert (gewest Zuid-Luxemburg, thans Aarlen-Virton)"; dat ze voorts stelt dat ze het advies van de CRAT gevolgd heeft en de afdeling wetgeving van de Raad van State "niets aan te merken had op de regeling die haar is voorgelegd";

Overwegende dat de verzoekende partij in haar wederantwoord onder meer probeert aan te tonen dat, wat betreft het motief ontleend aan het streven naar een grotere dichtheid van de plangewesten, ze kennelijk veeleer gericht is op het gewest Aarlen-Virton (vroeger Zuid-Luxemburg) dan op dat van Bastenaken; dat ze wijst op de nauwe verwantschap met de gemeenten van Zuid-Luxemburg op het gebied van dialect, geboorteplaatsen, onderwijs, arbeid, consumptie, sport en ontspanning, en wat betreft de bestuurlijke en rechterlijke

bevoegdheden; dat ze daaruit besluit dat "de verwerende partij zich vergist heeft in de motieven op grond waarvan ze de gemeente Martelange ingedeeld heeft bij het gewest Bastenaken, in plaats van bij dat van Zuid-Luxemburg";

Overwegende dat de opsomming door de verzoekende partij van de banden op grond waarvan ze volgens haar ingedeeld moet worden bij het plangewest Aarlen-Virton, er weliswaar op neerkomt, zoals de verwerende partij schrijft, dat ze de Raad van State vraagt de opportuniteit na te gaan, maar niettemin de verdienste heeft de ontstentenis van motieven van de bestreden handeling aan te tonen, een argument dat ook is aangevoerd ter adstructie van het enig middel tot nietigverklaring; dat in de aanhef van de bestreden handeling, in de nota aan de Regering en in de notulen van de beraadslagingen van de gewestelijke commissie voor ruimtelijke ordening als enige motivering wordt aangehaald dat het nodig is de grenzen van de plangewesten aan te passen aan de grenzen die het resultaat zijn van de fusie van de gemeenten, alsook het "streven naar een grote dichtheid van de gewesten en de opname van de gemeenten in het kernstadgebied waarop ze zijn aangewezen";

Overwegende dat het motief ontleend aan de "aanpassing aan de grenzen die het resultaat zijn van de fusies van gemeenten" niet deugdelijk is, aangezien het wel wettigt dat de grenzen van de plangewesten herzien worden, maar niet verklaart waarom de gemeente Martelange uit het gewest Aarlen-Virton wordt gehaald om bij het gewest Bastenaken te worden ingedeeld; dat, wat betreft het "streven naar een grote dichtheid van de gewesten en de opname van de gemeenten in het kernstadgebied waarop ze zijn aangewezen", die formulering vaag is en daaruit niet blijkt in welk opzicht de gemeente Martelange eigenlijk tot het kernstadgebied Bastenaken behoort; dat daarenboven uit de notulen van de vergadering van 8 februari 1994 van de afdeling Normatieve Inrichting van de CRAT blijkt dat de administratie van de verwerende partij haar gevraagd had haar advies van 25 januari 1994 te wettigen wat betreft het voorstel om de gemeente Martelange in te delen bij het gewest Bastenaken; dat de commissie dat evenwel niet heeft gedaan; dat zulk een vage motivering als die van de gewestelijke commissie, die overgenomen is in het

bestreden besluit, op basis waarvan de Raad van State zijn controle op de interne wettigheid niet kan uitoefenen, neerkomt op ontstentenis van motivering; dat het middel, voorzover het ontleend is aan dwaling omtrent de motieven, gegrond is;

Overwegende dat de nietigverklaring die daarvan het gevolg is slechts moet slaan op artikel 1 van het besluit van 10 november 1994 voorzover daarbij de gemeente Martelange ingedeeld wordt bij het gewest Bastenaken en uit het gewest Zuid-Luxemburg wordt gehaald,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt artikel 1 van het besluit van de Waalse Regering d.d. 10 november 1994 tot wijziging van grenzen van de gewesten waarvoor een plan van aanleg is opgemaakt, voorzover daarbij de gemeente Martelange ingedeeld wordt bij het gewest Bastenaken en uit het gewest Zuid-Luxemburg wordt gehaald.

Artikel 2.

Dit arrest zal bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het gedeeltelijk vernietigde besluit.

Artikel 3.

De kosten, bepaald op 4.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de XIIIe kamer, op negen november tweeduizend door :

de HH. HANOTIAU,

kamervoorzitter,

LEROY,
Mevr. GUFFENS,
Mevr. MALCORPS

kamervoorzitter,
staatsraad,
griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

M.-Chr. MALCORPS.

M. HANOTIAU.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.